Hâkimin Reddi Dilekçesi ve Tazminat

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	20.05.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/841	Anayasa 26, Anayasa 13, TBK 58, TMK 24

ÖZET

Konkordatoda verilen reddi hâkim dilekçesindeki sözler nedeniyle şirket ve vekili hâkimlere manevi tazminata mahkûm edildi. AYM, derece mahkemelerinin olgu isnadı saydığı iddiaların dayanağını hiç tartışmadığını belirterek ifade özgürlüğü ihlali, yeniden yargılama ve 30.000 TL tazminata hükmetti.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/hakimin-reddi-dilekcesi-ifade-ozgurlugu-aym-2023-841/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

Karar Tipi: Bireysel Başvuru — Başvuru No: 2023/841 — Karar Tarihi: 20/5/2026 — Karar Veren Birim: Birinci Bölüm — Sonuç: Esas (İhlal)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ BİRİNCİ BÖLÜM KARAR

(Başvuru Numarası: 2023/841)

Karar Tarihi: 20/5/2026

[Heyet, raportör, başvurucu ve vekil bilgileri derlemeye alınmamıştır.]

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, hâkimin reddi dilekçesinde kullanılan bazı ifadeler nedeniyle davacı Şirket aleyhine tazminata hükmedilmesinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, tüzel kişi olup başvuruya konu olayların yaşandığı süreçte Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesinde (Asliye Ticaret Mahkemesi) konkordato talep eden konumundadır.

A. Asliye Ticaret Mahkemesinde Hâkimin Reddi Süreci

3. Başvurucunun konkordato ilan etmesinin ardından vekili, Asliye Ticaret Mahkemesi önünde süreci takip etmiştir. Asliye Ticaret Mahkemesi, konkordato süreciyle ilgili olarak [üç kişinin]

konkordato komiseri olarak atanmasına karar vermiştir.

4. Bunun üzerine başvurucu vekili 4/3/2021 tarihinde Asliye Ticaret Mahkemesi heyetinin tarafsız olmadığı gerekçesiyle hâkimin reddi dilekçesi vermiştir. Hâkimlerin reddine ilişkin dilekçede başvurucu vekili şu iddiaları ileri sürmüştür:

"1)Müvekkil hakkında görülen konkordato yargılaması kapsamında, 24/02/2021 tarihinde müvekkil yararına 1 yıl konkordato kesin mühlet kararı verilmiştir. Müvekkil hakkında verilen kesin mühlet ara kararı ve devamında yapılan uygulamalar konkordato amacına aykırılık teşkil etmekle birlikte hâkimin tarafsızlığını önemli düzeyde şüpheye düşürmüştür.

...

Ayrıca, 24/02/2021 tarihinde verilen konkordato kesin mühlet kararında konkordato müessesesinin amacına tamamen ters düşen mahiyette ara karar tanzim edilerek, tarafımızca bir yıllık konkordato komiser ücretleri 144.000,00-TL miktarın 2 haftalık kesin süre içerisinde yatırılmasına, yatırılmadığı takdirde ise konkordato talebinin usulden reddedileceği yönünde hüküm kurulmuştur. Söz konusu ara karar hükmünün, konkordato müessesi ile amaçlanan faydanın sağlanmasına yönelik değil, konkordato komiserlerini zengin etme amacına yönelik olarak düzenlendiği aşikârdır.

3) Karma (vade ve tenzilat) konkordato türünden farklı olarak, malvarlığı terki suretiyle konkordatoya geçilmiş ve bir komiserin fevkalade yeterli olacağı açık olmasına rağmen, aralarında [komiser]da bulunan üç konkordato komiseri görevlendirilmesindeki amaçlanan fayda anlaşılamamıştır. Müvekkilin konkordato olanağından faydalanmasından ziyade, komiserlerin zenginleştirilmesi amacı taşıyan bu tutarsız uygulama, Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından, [komiser]nun komiser olarak görevlendirildiği diğer konkordato dosyalarından da anlaşılabilmektedir.

Konkordato Komiseri [komiser]'a Konkordato dosyalarına bakmakla yetkili Ankara 1,2,3 Asliye ticaret mahkemeleri tarafından toplam 17 (onyedi) dosyada görev verilmiştir. Özellikle reddi hakim talebinde bulunduğumuz Ankara 1.Asliye ticaret mahkemesi tarafından 11 (onbir) dosyada görev verilmiştir. (EK-1 Görev aldığı dosyaların listesi)

4- Bilirkişi listesinde [komiser] vasıflarına sahip başka mali müşavir bilirkişi bulunmamakta mıdır?

5- 2018- 2021 yılları arasında 17 dosyada görev alan adeta milli konkordato komiserimiz haline gelen [komiser]'nun Ankara 1.Asliye ticaret mahkemesi heyeti arasında bir akrabalık ilişkisi veya heyet ile arkadaşlık ilşkileri var mıdır?

6- Reddi hakim talebinde bulunduğumuz Ankara 1. Asliye ticaret mahkemesi heyetinin 11 dosyada milli konkordato komiserimiz [komiser]'na görev vermesinde heyet ile ilgili komiser arasında herhangi bir menfaat ilişkisi söz konusu mudur?

7- Ülkenin en gözde üniversitelerinin bulunduğu Ankara'da onlarca öğretim üyesi ve bilirkişi listesin de onlarca sıra bekleyen mali müşavir varken ilgili mahkeme'nin [komiser]'nda gördüğü üstün meziyet nedir?

8- İlgili konkordato dosyasında tarafımızca açıkça şirketin faaliyetlerine devam edemediği, şirketin borçlarını ancak mallarının satılması halinde ödeyebileceği açıkça beyan edilmiştir. İlgili dosyada 1 (bir) komiserin yeterli olacağı kuşkusuz ortadayken 3 komiserin dosyada tutulması mahkemenin ilgili komiserlerle menfaat ilişkisi olduğunu düşündürmektedir.

9- Konkordato talep eden şirket 30 yıllık emeğini, kazanımını borçlarını ödeyebilmek adına satılarak ve alacaklıların alacağına kavuşmasını amaçlarken ilgili mahkemenin tek düşüncesi komiserlere nasıl fayda sağlarım olması hukuka uygun olmadığı gibi ahlaka da uygun değildir.

8- Ankara 1. Asliye ticaret mahkemesi komiserlere menfaat sağlama düşüncesiyle gerekli olmayan komiser görevlendirmeleri, komiserlere takdir edilen fahiş ücretlerle bir çok şirketi iflasa sürüklemiş sürüklemeye de devam etmektedir.

Hem ilgili dosyanın vekili sıfatıyla, hem de [...] sebebiyle gerekli olmadığı halde aynı komiserlere fayda sağlamak amacıyla yapılan bu görevlendirmeler hakkından HSK şikayeti ve adalet komisyonuna ilgili şikayetler tarafımızca yapılmıştır. Baro nezdinde de takip edilmesi için Ankara Barosuna da başvuru yapılmıştır."

5. Bunun üzerine Asliye Ticaret Mahkemesi, dilekçede geçen iddialar ve ithamlar nedeniyle başvurucu vekili hakkında 4/3/2021 tarihli ara kararıyla hem Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmuş hem de Baro Başkanlığına disiplin soruşturması için bildirimde bulunmuştur.

6. Akabinde konkordato komiseri olarak atanan [komiser] de Asliye Ticaret Mahkemesine 10/3/2021 tarihinde verdiği dilekçeyle kendisine yönelik ithamları nedeniyle başvurucu vekili hakkında suç duyurusunda bulunduğunu belirtmiş ve ayrıca komiserlik görevinden de çekilmek istediğini belirtir bir dilekçe sunmuştur. Asliye Ticaret Mahkemesi bu talebi uygun görmüş ve [komiser]nin komiserlikten çekilmesini kabul ederek yerine başka birini atamıştır.

B. Başvuruya Konu Hukuk Davası

7. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından başvurucu vekilinin reddi hâkim dilekçesinde kullandığı ifadeler nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiği, haklarında gerçek dışı isnatlarda bulunulduğu ve savunma dokunulmazlığı sınırlarının aşıldığı iddiasıyla 8/3/2021 tarihinde başvurucu ve vekili hakkında manevi tazminat davası açılmıştır.

8. Başvurucu, açılan manevi tazminat davasına yönelik olarak Asliye Hukuk Mahkemesine (Mahkeme) hakkındaki iddialar ile ilgili olarak 7/4/2021 tarihli cevap dilekçesini sunmuştur. Başvurucu, dilekçesinde vekilinin Asliye Ticaret Mahkemesinde hâkimin reddine ilişkin dilekçede temel olarak savunma sınırlarını aşmadığını ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca Asliye Ticaret Mahkemesi heyeti tarafından atanan konkordato komiserleri hakkında daha önce Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen bir kararı referans göstermiştir. Söz konusu karar içeriğinde; konkordato komiserleriyle ilgili olarak "İşini sorumluluk bilinci ve özenle yapmak zorunda olan komiserlerin yukarıdan beri açıklanan gecikmeleri ve raporlarındaki yetersizlik 30.01.2019 gün ve 30671 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Konkordato Komiserliği ve Alacaklar Kuruluna Dair Yönetmelik'in 8'inci maddesinin 4 numaralı fıkrasına temas etmektedir. Atanan komiserler

hakkında sözü edilen düzenleme uyarınca işlem yapılması gerekir." şeklinde tespitlere yer verildiğini belirtmiştir. Ayrıca başvurucu, konkordato komiseri olarak atanan [diğer komiser]nin, [heyetteki bir hâkim]in kardeşi olan [avukat]nin bürosunda çalıştığını ve aynı hâkimin [diğer komiser] ile arasında araç alım satım işlemi olduğunu ileri sürmüştür. Başvurucu, dilekçesinde ayrıca 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nun 290. maddesinin 5. fıkrası uyarınca bir kişinin eş zamanlı olarak beşten fazla dosyaya komiser atanamayacağını belirterek [komiser]nin 11 ayrı dosya olmak üzere 17 dosyada komiser veya kayyumluk görevi yaptığını ileri sürmüştür. Başvurucu son olarak, Ankara Bilirkişilik Bölge Kurulu Başkanlığı Konkordato Komiser Listesi'nde 600'e yakın konkordato komiseri olmasına rağmen söz konusu kişilerin seçilmesinin ve haklarında görevleri nedeniyle fahiş ücretler takdir edilmesinin Asliye Ticaret Mahkemesinin tarafsızlığına ve bağımsızlığına gölge düşürdüğünü belirtmiştir.

9. Mahkeme, başvurucunun talebi doğrultusunda 23/8/2021 tarihinde Adalet Komisyon Başkanlığına ve Bilirkişi Bölge Kurulu Başkanlığına yazdığı bir müzekkere ile söz konusu konkordato komiserlerine kaç dosyanın tevdi edildiğine ilişkin bilgi ve belge talebinde bulunmuştur. Yine Mahkeme 26/8/2021 tarihinde davacılardan [hâkim]in kardeşi olan [avukat]nin konkordato komiseri olarak atanan [diğer komiser] ile olan iş ilişkisinin tespiti amacıyla ilgili hukuk bürosuna bir yazı göndermiştir.

10. Adalet Komisyon Başkanlığından talep edilen belgeler 20/9/2021 ve 27/10/2021 tarihli yazılar ile dava dosyasına derç edilmiştir.

11. Mahkeme 19/10/2021 tarihli ilk duruşmasında, başvurucunun iddialarına konu ettiği davacı [hâkim]e ait aracın devrine ilişkin kayıtların getirtilmesine de karar vermiştir. Öte yandan başvurucunun davacılara, konkordato komiseri olarak atanan [diğer komiser]ye; davacı [hâkim]in kardeşi [avukat]nin bürosunda çalışıp çalışmadığının sorulması yönündeki talebini reddetmiştir. Zira Mahkeme manevi tazminatın [diğer komiser] ile ilgisi olmadığına karar vermiştir.

12. Mahkemenin 15/11/2021 tarihli ara kararı duruşmasında, dava dilekçesi ve hâkimin reddi dilekçelerindeki iddiaların davacılar ile [komiser] arasında olduğu bu nedenle diğer atanan konkordato komiserleriyle ilgili davacılar arasında herhangi bir menfaat ilişkisi bulunduğuna dair iddia ileri sürülmediği belirtilmiştir. Bu nedenle, [avukat]nin manevi tazminat davası dışında olması nedeniyle avukatlık bürosuna gönderilen 26/8/2021 tarihli müzekkerenin işlemsiz iadesine ve yine [avukat] ve [diğer komiser]nin tanık olarak dinlenmesi talebinin reddine karar verilmiştir.

13. Davacı [hâkim]e ait aracın devrine ilişkin kayıtlar 3/1/2022 tarihinde dava dosyasına eklenmiştir.

14. İlk derece mahkemesi, manevi tazminat isteminin kısmen kabulüne karar vermiş ve her bir davacı için ayrı ayrı başvurucuyu ve vekilini 10.000 TL manevi tazminat ödemeye mahkûm etmiştir. Mahkeme gerekçesinde şu hususları belirtmiştir:

"...şeklinde ifadelerin bulunduğu, bu ifadelerde mahkeme heyetinin bilirkişilere gereksiz yere para kazandırmayı amaçladığı, mahkeme heyeti ile konkordato komiserlerinden [komiser] arasında menfaat ilişkisi olduğunun beyan edildiği anlaşılmıştır.

Dosya incelendiğinde; davacıların, yargıçlık görevini yaparken bilirkişiye maddi kazanç sağladığı ve konkordato komiseri ile aralarında menfaat ilişkisinin olduğu iddiasının kişisel itibarlarını zedeler nitelikte olup, bu iddianın hak arama özgürlüğü veya ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesinin yasal düzenlemeler ve Anayasal içtihatlar da dikkate alınarak mümkün olmadığı anlaşılmış, diğer taraftan davacıların manevi tazminat talebinin, hakimin reddi dilekçesinin yalnızca bilirkişi [komiser] ile ilgili kısmına hasredilmiş olduğu dikkate alınmakla diğer bilirkişilere ilişkin delillerin dosya içerisine alınmasına dair davalı yan taleplerinin reddi üzerine mahkememiz dosyasında reddi hakim talebinde bulunulmuş, bu talep Ankara BAM 13. HD'nin 2022/617 e, 2022/512 sayılı kararı ile reddolunmuştur.

Türk Medeni Kanununun 24. maddesi 'Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hakimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir. Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır.' hükmü ve Türk Borçlar Kanunu 58/1. maddesi 'Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir.' hükümleri birlikte değerlendirildiğinde manevi tazminatın cezalandırma amacı gütmeyip, manevi kayba neden olan fiilin haksızlığını belirleyecek şekilde olması gerektiği hususları dikkate alınmakla davanın kısmen kabulü ile her bir davacı için 10.000,00'er TL manevi tazminatın 08/03/2021 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizle davalılardan müştereken müteselsilen tahsili ile davacılara ödenmesi ile fazlaya ilişkin talebin reddine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir."

15. İlk derece mahkemesi kararının istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesi 2/11/2022 tarihinde başvurucunun istinaf talebinin reddine ancak davacılar tarafından yargılama giderleri açısından yapılan istinaf talebinin kabulüne karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi yeniden kurduğu hükümde de her bir davacı için 10.000 TL manevi tazminatın başvurucu ve vekilince ödenmesine kesin olarak karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararında şu hususları belirtmiştir:

"Hak arama özgürlüğü, Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen ve korunan özgürlüklerdendir. Herkesin yargı mercileri önünde iddiada bulunma, savunma yapma özgürlüğü vardır. Ancak bu haklar kullanılırken amacı içinde kullanmalı ve sınırları aşılmamalıdır. Bir davanın açılması veya görüşülmesi sırasında verilen dilekçelerde kullanılan sözler kişisel hakları zedeleyici nitelikte bulunsa bile, iddia ve savunma sınırları aşılmış olmadıkça TBK 58. maddesi kapsamına giren bir haksız eylem olarak nitelendirilemez. İddia ve savunmanın dışında kalan ve bunlarla ilgisi bulunmayan ve hakaret içeren sözler bu kuralın dışında kalır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında ve dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden, davacıların Ankara 1. Ticaret Mahkemesi heyetinde başkan ve üye hâkimler oldukları, mahkemede görülen dava sırasında konkordato talebinde bulunan davalı şirket vekili Avukat [...]'ın redd-i hakim talepli dilekçe ibraz ettiği, davacıların bu dilekçede geçen:

'... -Mal varlığının terki suretiyle konkordato taleplerinde, asıl olan alacaklılar kurulunun oluşturmasıdır. Komiser atanması, takdire kalmıştır, ifadesini kullanmaktadır. Bu hukuki görüşe

katılmak mümkün değildir.-

- Davalı "...ara karar hükmünün konkartado müessesi ile amaçlanan faydanın sağlanmasına yönelik değil, konkordato komiserlerini zengin etmek amacına yönelik olarak düzenlendiği aşikardır"

- [komiser]'nun komiser olarak atandığı diğer konkordota dosyalarında da görülmektedir
- üniversitelerde öğretim üyeleri varken [komiser]'nun meziyeti nedir ki hep bu kişi atanmaktadır

- dosyanın içeriği açısından bir komiser atanmasının yeterli olması mümkün iken neden üç komiser atanmıştır

- bu ara karar nedeniyle pek çok şirket iflasa sürüklenmektedir

- 'ilgili mahkeme tarafından atanmış olmasalar varlığından haberdar olmayacağımız, mahkeme kanalıyla menfaat sağlayan ve buna asla karşı gelmeyen konkordato komiserleri şunu iyi bilmelidir'

- aynı vasıfları taşıyan başka bilirkişilerin var olduğunu, bilirkişi listesine benzer nitelikte pek çok mali müşavir bulunduğunu, buna rağmen [komiser]'nun ısrarlı seçimi nedeniyle "mahkeme heyeti arasında bir akrabalık ilişkisi veya heyet ile arkadaşlık ilişkisi var mıdır" sorusunu sormaktadır. Daha sonraki satırlarda soruyu değiştirerek' heyet ile menfaat ilişkisi varmıdır' şeklinde bir kez daha sormaktadır...' şeklindeki ifadeler yönünden mahkeme heyeti ile komiserler arasında menfaat bağı bulunduğu yönünde itham edildiklerini ileri sürerek iş bu davayı açtıkları anlaşılmıştır. Bu ifadelerin somut olgu isnadı niteliğinde olduğu, değer yargısı olarak kabul edilemeyeceği, bu durumda savunma ve dilekçe hakkı ile ifade özgürlüğü sınırlarının aşıldığı, davacıların kişilik haklarının zedelendiği kanaatiyle davacılar lehine bir miktar manevi tazminata karar verilmesinde bir isabetsizlik görülmemiştir. Redd-i hakim dilekçesindeki sair iddiaların dava haline getirilmediği ve mahkemece taleple bağlı kalınarak hukuki nitelendirme ve değerlendirme yapıldığı dikkate alındığında, davalıların sair iddialarla ilgili delillerinin değerlendirilmediğine yönelik istinaf itirazına itibar edilmemiştir."

16. Başvurucu, nihai kararı 7/12/2022 tarihinde öğrendikten sonra 4/1/2023 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

17. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

18. Başvurucu; avukatların belli sınırları aşmamak kaydıyla yargının işleyişini eleştirme hakkının bulunduğunu, avukatın kullandığı her sözcüğün tartışılmasının avukatı fikir beyanında bulunmaktan kaçınmaya sevk edeceğini belirtmiştir. Başvurucu ayrıca avukatının iddia ve savunma hakkını aşması nedeniyle sorumlu tutularak tazminata hükmedilmesinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Başvurucu son olarak vekilinin sunduğu dilekçe nedeniyle kendisinin neden sorumlu olduğunu anlayamadığını bu hususun yargı mercilerinin kararlarında tartışılmadığını bu nedenle mülkiyet ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

19. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; Anayasa Mahkemesinin somut olayla benzer olaylarda verdiği bazı kararlara yer verilmiş, başvurucunun ifade özgürlüğünün ihlal edilip edilmediği noktasında inceleme yapılırken görüşte değinilen Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihadı ve somut olayın kendine özgü koşullarının dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı bireysel başvuruda ileri sürmüş olduğu iddialarını yinelemiştir.

20. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucunun ileri sürdüğü ihlal iddiaları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, başvuru ifade özgürlüğü kapsamında incelenmiştir ([vekilin başvurusu] [2. B.], B. No: 2023/839, 27/2/2025, § 20).
21. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

22. Başvurucu vekilinin reddi hâkim dilekçesinde sarf ettiği sözler nedeniyle başvurucunun aleyhine manevi tazminata hükmedilmesinin ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale olduğu açıktır. Anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşulları yerine getirmediği müddetçe Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, ... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ... demokratik toplum düzeninin ... gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

23. İfade özgürlüğüne gerçekleştirilen müdahalenin dayanağı olan 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 58. maddesinin kanunilik ölçütünü karşıladığı değerlendirilmiştir. Müdahalenin başkalarının şöhret veya haklarının korunmasına yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır. Bu noktada müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk ölçütü yönünden incelenmesi gereklidir.

24. Anayasa Mahkemesi başvuruya konu yargılamada başvurucuyla birlikte yargılanarak aleyhine tazminata hükmedilen vekili hakkındaki başvuruyu daha önce incelemiş ve başvurucu vekilinin dilekçesinde sarf ettiği ifadelere yönelik müdahalenin demokratik toplumda gerekli olmadığı kanaatiyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır ([B. No: 2023/839], §§ 24-31). Kararın ilgili kısmı şu şekildedir:

"26. Başvuruya konu olayda avukat olan başvurucu, Asliye Ticaret Mahkemesi önünde yürüyen konkordato davasında mahkeme heyetinin reddine yönelik sunduğu dilekçede mahkeme heyetine yönelik kullandığı ifadeler nedeniyle manevi tazminat ödemeye mahkûm edilmiştir. Hâkimlerin mesleklerinin icrası bağlamındaki -sebepsiz, mantık dışı ve saldırgan olmayan- eleştirilere olayın somut koşullarına göre katlanmaları beklenebilir. Bunun yanı sıra, adalet sisteminin düzgün işlemesi için görev yapan hâkim ve savcılar diğer kamu görevlileri gibi kamunun güvenine sahip olmalıdırlar. Bu sebeple adalet sisteminde görev alan hâkimler ve savcılarla birlikte diğer yargı

çalışanlarını sebepsiz saldırılardan korumak devletin görevlerindendir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. [...] [2. B.], B. No: 2013/5298, 20/5/2015, §§ 26, 27).

27. Somut olayda başvurucu tarafından Asliye Ticaret Mahkemesine sunulan dilekçede; mahkeme heyetinin konkordato komiseri olarak atanan kişileri zengin etme amacıyla hareket ettiğini, özellikle komiser olarak atanan [komiser]nin aynı mahkeme tarafından 2018-2021 yılları arasında 11 dosyada konkordato komiseri olarak atandığını, bu kapsamda [komiser]nin adeta millî konkordato komiseri hâline geldiğini belirtmiştir. Başvurucu ayrıca dilekçesinde, heyet ile [komiser] arasında bir akrabalık ilişkisi veya bir arkadaşlık ilişkisi olup olmadığı veya bir menfaat ilişkisi bulunup bulunmadığı gibi imalı sorular yöneltmiştir. Son olarak başvurucu, Asliye Ticaret Mahkemesi heyetinin konkordato sürecinde hukuki olarak güdülen amaçları bir kenara bırakarak sadece konkordato komiserlerine fayda sağlamak gayesiyle hareket ettiğini ve bu düşüncenin hukuka ve ahlaka uygun olmadığını ifade etmiştir.

28. Başvurucunun sarf ettiği sözlerin nahoş ve incitici olduğu açıktır. Bununla birlikte, başvurucu tarafından ileri sürülen iddialar bir bütün olarak ele alındığında, genel itibarıyla maddi olgulara dayalı iddialar olduğu değerlendirilmektedir. Kaldı ki başvurucu tarafından özellikle, görevlerini hukuka uygun şekilde yerine getirmeyen konkordato komiserlerinin Asliye Ticaret Mahkemesi heyeti tarafından konkordato davalarına atanmaya devam edilmesinin aralarındaki menfaat ilişkisine dayandığını ima etmektedir. Bu doğrultuda, suç isnadına dayalı olan ve kişilik haklarına saldırı niteliği taşıyan olgusal isnatların yeterli kaynaklar ile desteklenmesi gerekmektedir (benzer yönde bkz. [...] [1. B.], B. No: 2014/5761, 10/5/2018, § 54). Başvurucu, bu iddialarını konkordato komiseri olarak atanan [komiser]nin benzer mahiyetteki dosyalara kanunun emrettiği sayıdan daha fazla komiser veya kayyum olarak atandığına dair atama kararlarına ve konkordato komiserleriyle ilgili olarak daha önce Bölge Adliye Mahkemesi tarafından yapılan tespitlere - komiserlerin raporları sunmadaki gecikmeleri ve raporlarındaki yetersizlik- dayandırmıştır. Ayrıca heyette bulunan bir hâkimin avukat olan kardeşinin bürosunda çalışan [diğer komiser]nin konkordato komiseri olarak atandığını ve yine aynı hâkimin [diğer komiser] ile aralarında araç satım ilişkisi olduğunu iddia etmiştir.

29. Başvurucu, iddialarını destekleyen kaynaklarını Mahkemeye sunmuştur. Mahkeme de bazı yönleriyle bu hususları makul bulmuş ve iddiaları bakımından bazı bilgi ve belgeleri dosyaya celp ettirmiştir. Bu kapsamda Mahkeme, [hâkim]nin araç satımına ilişkin bilgi ve belgeleri dosya arasına almıştır. Yine Asliye Ticaret Mahkemesi, söz konusu konkordato komiserlerinin atama sayılarına dair bilgi ve belgelerin başvurucunun talebi üzerine dosyaya eklenmesine karar verilmiştir. Ayrıca konkordato komiseri olarak atanan [diğer komiser]nin mahkeme heyetindeki bir hâkimin avukat olan kardeşinin bürosunda çalışıp çalışmadığı hususu önce müzekkere ile ilgili avukatlık bürosundan sorulmuş ancak daha sonra bu müzekkerenin işlemsiz iadesi istenmiştir. Buna göre başvurucunun ifadelerindeki olgusal iddialara dayanak gösterdiği konuların çoğu Mahkeme tarafından araştırılmıştır.

30. Anayasa Mahkemesi çok sayıdaki kararında, ifade özgürlüğüne gerekçesiz olarak veya Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılamayan bir gerekçe ile yapılan müdahalelerin Anayasa'nın 26. maddesini ihlal edeceğini ifade etmiştir ([önceki kararlara atıflar]).

Bu doğrultuda Mahkeme tarafından dava sürecinde bilgi ve belgeler dosyaya celp ettirilmişse de başvuruya konu ifadelerin bu bilgi ve belgeler ışığında olgusal temellere dayanıp dayanmadığı, dolayısıyla başvurucunun ifadelerinin olgusal temeli olup olmadığı konusunda herhangi bir değerlendirilme yapılmamıştır. İstinaf incelemesinde de bu eksikliğin giderilmediği, başvurucunun ifadelerinin değer yargısı olmayıp olgu isnadı olduğu tespit edilmesine rağmen Bölge Adliye Mahkemesinin de söz konusu iddiaların dayanağının bulunup bulunmadığı konusunda herhangi bir değerlendirme yapmadığı görülmektedir (bkz. § 15). Değerlendirmedeki bu eksiklik, başvurucunun reddi hâkim talepli dilekçesinde kullandığı ifadelerin; davacıların şeref ve itibarına sebepsiz bir saldırı amacıyla mı, yoksa uğranıldığı düşünülen bir haksızlığa tepki gösterme, itiraz etme amacıyla mı dile getirildiği konusunda net bir sonuca varmayı imkânsız kılmaktadır. Dolayısıyla, yargı makamlarının aleyhe tazminata hükmederek başvurucunun ifade özgürlüğüne yaptığı müdahalenin zorunlu toplumsal bir ihtiyaca karşılık geldiği ilgili ve yeterli bir gerekçeyle ortaya konulamamıştır."

25. Anayasa Mahkemesinin [B. No: 2023/839] kararında yapmış olduğu tespitlerin aynı hukuk davasında yargılanan ve aleyhine tazminata hükmedilen başvurucu açısından da geçerli olduğu aşikârdır. Zira; Anayasa Mahkemesi, reddi hâkim dilekçesinde ileri sürülen iddia ve isnatlara ilişkin Mahkeme kararında olgusal temellere dayanıp dayanmadığına yönelik herhangi bir tespit yapılmadığı, ileri sürülen ifadelerin davacıların şeref ve itibarına sebepsiz bir saldırı amacıyla mı yoksa uğranıldığı düşünülen bir haksızlığa tepki gösterme veya itiraz etme amacıyla mı dile getirildiği konusunda bir sonuca ulaşılamadığı, bu nedenle ifade özgürlüğüne yönelik müdahalenin zorunlu toplumsal bir ihtiyaca karşılık geldiğinin yargı mercilerince ilgili ve yeterli bir gerekçeyle ortaya konulamadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu itibarla, eldeki başvuru açısından da Anayasa Mahkemesinin yaptığı tespitlerden ayrılacak bir durumun bulunmadığı anlaşılmaktadır.
26. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

27. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ve 30.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

28. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

29. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın sonucuyla ilgili olarak bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı

uyuşmazlığın sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne, reddine ya da beraate veya mahkûmiyete karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak, yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

30. Eski hâle getirme kuralı çerçevesinde ihlalin sonuçlarının bütünüyle ortadan kaldırılabilmesi için başvurucunun talebine bağlı kalınarak manevi zararı karşılığında 30.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 35. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2021/579, K.2022/267) GÖNDERİLMESİNE,

Ç. Başvurucuya net 30.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE,

D. 1.480,40 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 41.480,40 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 20/5/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.